

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านซำบหีนแก้ว

หมู่ที่ 16 ตำบลจันตึก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

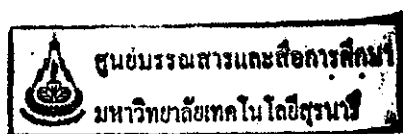

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

นายเสกสรรค์ ชาศิตพุดชา : การประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ; กรณีศึกษา กอง
ทุนหมู่บ้านซับหินแก้ว

การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านซับหินแก้ว มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย 2 ข้อ ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง ปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมาย กระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อ
การเรียนรู้ และตัวชี้วัดความเข้มแข็งของบ้านซับหินแก้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาระหว่างเดือน ธันวาคม 2544 ถึงเดือน กรกฎาคม
2545 โดยวิธีการศึกษาเอกสารข้อมูลที่มีการรวบรวมข้อมูลไว้ การจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกต และ
การสัมภาษณ์ชาวบ้านบ้านซับหินแก้วและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการประเมินที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

หมู่บ้านซับหินแก้วมีความเข้มแข็งในระดับปานกลางซึ่งดูได้จากการสรุปผลความ
เข้มแข็งของชุมชนซึ่งได้สรุปไว้ในปร. 7 ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการสุ่มถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อย
ละ 50 ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซับหินแก้ว และการให้ความร่วมมือในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ
เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และจากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการสังเกตแบบมี
ส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุก ๆ เดือน ทำให้ทราบข้อมูลได้อย่างที่แท้จริง
ส่วนผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด
พบว่า ตรงตามความต้องการของทางรัฐบาลที่กระจายเม็ดเงินสู่สังคมรากหญ้าซึ่งดูได้จากจำนวนผู้
กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านโดยส่วนใหญ่นำไปทำเป็นอาชีพเสริมจากอาชีพหลัก หรือบาง
ส่วนนำไปเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการทำให้มีเงินเพิ่มขึ้น สามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้า
อุปโภคบริโภคได้ และเงินส่วนที่เหลือยังสามารถนำมาเก็บออมได้อีกด้วย

สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ที่ปรึกษา

07

(อาจารย์ ดร. อัครชัย สุขสว่าง)

ลาย

(อาจารย์ ดร. เรณู ขำเลิศ)

กรรมการสอบ

()

กรรมการสอบ

()

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

ว

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน 8 ปี.ศ. 2545.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร. อัครชัย สุขช้าง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์ ดร. เรณู ขำเลิศ อาจารย์นิเทศก์ตำบลจันทิก
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- นายจรูญเสฐ์ พิมพ์บุตร พัฒนาการประจำตำบลจันทิก
ที่ให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
- ผู้ใหญ่บ้าน ม.16 และ ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุน และขอ
ขอบคุณชาวบ้าน ชักหินแก้ว ทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

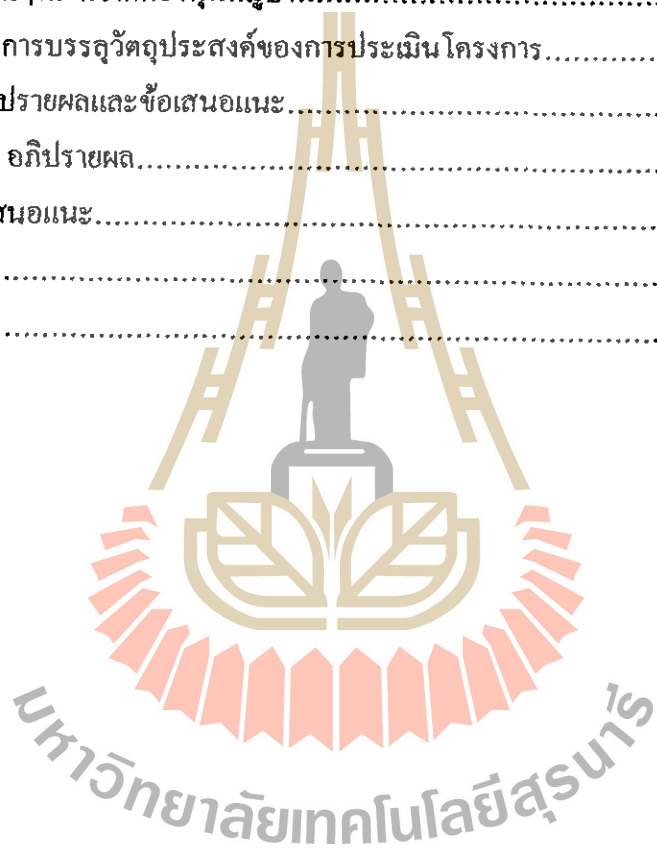
นายเสกสรรค์ ขาดิพุดชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ ข	ข
หน้ากิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบแนวคิดและทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินงาน.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	6
2. ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกลักษณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและปริมาณความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	13
7. หลักการประเมินโครงการแบบรูปแบบการประเมินแบบชีพชีพใด.....	15
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	19
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	19
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	21
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	21
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	23
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	28
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	28
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	40
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้.....	46
4. ผลอื่นๆที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน.....	47
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	47
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	49
1. สรุป อภิปรายผล.....	49
2. ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	54

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน.....	25
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรในหมู่บ้าน.....	36
ตารางที่ 3 แสดงการใช้งานของแหล่งน้ำในหมู่บ้าน.....	37
ตารางที่ 4 แสดงการมีที่ดินทำกินของคนในหมู่บ้าน.....	37
ตารางที่ 5 แสดงระดับการศึกษาของเด็กในหมู่บ้าน.....	39
ตารางที่ 6 แสดงประเพณีวัฒนธรรมของหมู่บ้าน.....	39
ตารางที่ 7 แสดงการจัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	40
ตารางที่ 8 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน.....	41
ตารางที่ 9 แสดงผู้ขอสมัครกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน.....	42
ตารางที่ 10 แสดงระยะเวลาการชำระหนี้ของผู้กู้.....	43
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน.....	43
ตารางที่ 12 แสดงยอดเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน.....	44
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้.....	44

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – ฉบับที่ 9 นั้น แม้จะ ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการโดยพัฒนาทั้งสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้ จากวิกฤตที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรุงฐานะเป้าหมายเป็นการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจคือเป็นค่อยไปอย่างมั่นคง และพึ่งพาตนเองได้ รัฐบาลยุคปัจจุบัน ได้เห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านจนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งรัฐบาลได้ใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนโดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีการจัดตั้งกองทุนนี้ก็คือ ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวสู่เศรษฐกิจที่มั่นคง ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้และข้อเท็จจริงเป็นฐานของกิจกรรมการหารายได้อีกด้วย

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการประเมินถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวจะต้องมีข้อมูลชี้วัด โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมิน โครงการ โดยรัฐบาลต้องการให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้ามาศึกษาเรียนรู้ นอกจากทำหน้าที่ประเมินแล้วยังส่งเสริมการดำเนินงานของกองทุนดังกล่าวในหมู่บ้านของตนให้มีความยั่งยืน ทั้งนี้โดยให้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับกองทุนตลอดจนการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบถึงความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 เพื่อทราบผลการดำเนิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์
อย่างน้อยเพียงใด

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีปโมเดล

Stufflebeam 's CIPP Model ดำเนินการประเมินควบคู่ไปตั้งแต่ทำโครงการจนสิ้นสุดโครงการ โดย สตัฟเฟลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่” รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจและแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ

2. ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ

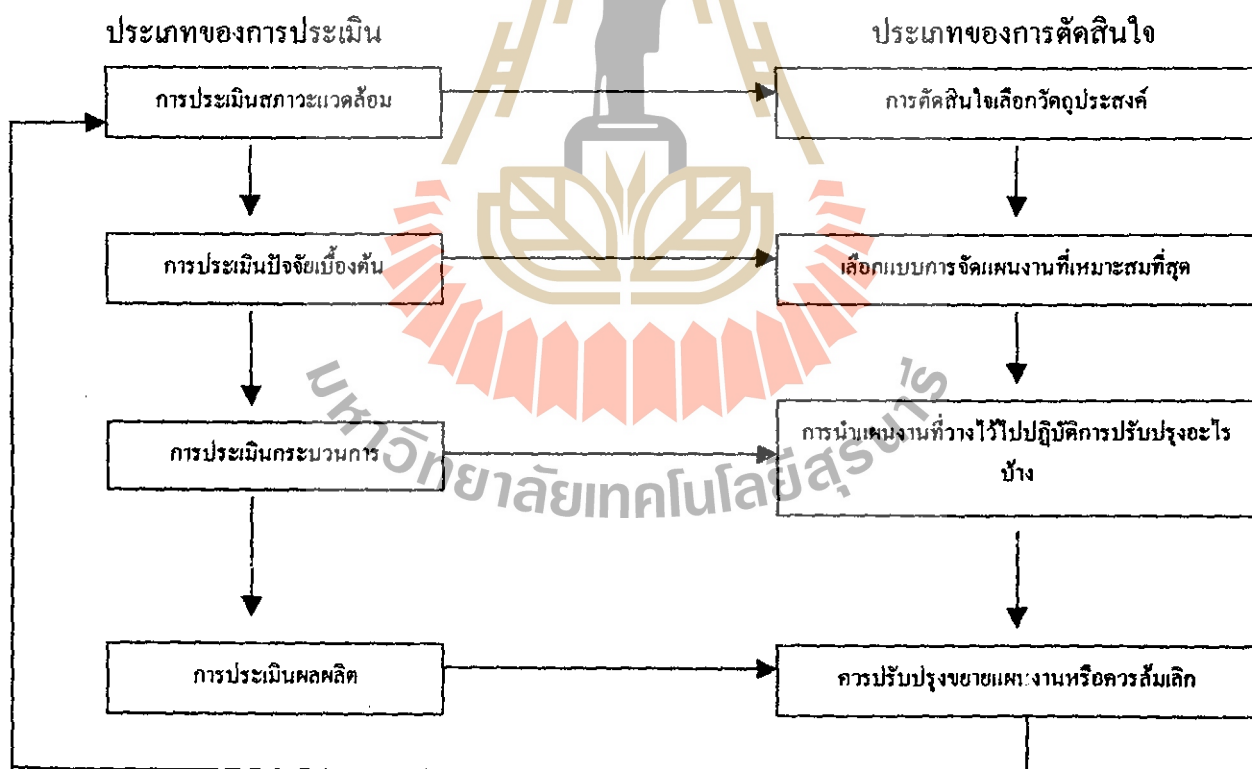
3. ขั้นตอนของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบจำลองซิปจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูแลสำเร็จของโครงการ

แผนภาพข้างล่างนี้ สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

4. วิธีดำเนินการ

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บโดยตรงจากการสำรวจพื้นที่ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์คือ ใช้ บร. ทั้ง 12 ชุด

- บร.1 คือ แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- บร.2 คือ แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- บร.3 คือ แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- บร.4 คือ แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- บร.5 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- บร.6 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- บร.7 คือ แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- บร.8 คือ โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- บร.9 คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- บร.10 คือ แบบสรุปบทเรียนชุมชน
- บร.11 คือ แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- บร.12 คือ การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ข้อมูลจากส่วนราชการ, เอกชน, ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นตัวเลข โดยที่คำถาม สถิติฐาน กรอบแนวคิดและวิธีการวิจัยได้รับการออกแบบและกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

เชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเรื่องเล่า และคุณลักษณะต่างๆ ในเชิงลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข ซึ่งให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับกรอบคำถาม แนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความจริงให้มากที่สุด

4.3 การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์ ซึ่งเขียนขึ้นตามกรอบข้อกำหนดของ หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต “การจัดการและการประเมินโครงการ” ของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2544

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบถึงความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบถึงการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน
3. ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดที่อาจมีผลต่อความล้มเหลวหรือขัดข้องการบริหารของกองทุน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมี 8 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินชีพโมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาทพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน

สังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชนและกองทุนที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและด้านการจัดการกองทุน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งตนเอง เพื่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

กล่าวโดยสรุปแล้ว กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนรวมในระดับชาติ เพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกแห่ง หมู่บ้านและหรือชุมชนละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนบริหารจัดการกันเอง ภายใต้ปรัชญา การร่วมคิดและดำเนินการ โดยกระบวนการประชาสังคม และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง และบริหารจัดการกองทุนนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

หรือชุมชนของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ผลแห่งการเป็นภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระเบียบ ฯ ดังนี้

- 1) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ.
- 2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีก

3) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระเบียบ ฯ ดังนี้

- 1) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- 2) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

2.1 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 9 หมวดดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

นิยามความหมายของคำที่เกี่ยวกับระเบียบ ฯ นี้

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระเบียบ ฯ ดังนี้

- 1) ปรัชญาและหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2) วัตถุประสงค์ในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3) การดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระเบียบ ฯ ดังนี้

- 1) ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุน โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน
- 2) อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

1) ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการประจำจังหวัดเป็นประธาน

- 2) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับระเบียบ ฯ ดังนี้

- 1) ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวนสิบห้าคน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน
- 4) กรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

หมวด 6 กองทุนและสมาชิก

กล่าวถึง เงินและทรัพย์สินของกองทุนการรับสมัครสมาชิกของกองทุน การถือหุ้น การกำหนดการประชุม บทบาทของสมาชิก

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กล่าวถึง หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติในการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการชำระคืนเงินกู้

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งและแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

1) ให้ยกเลิกความในข้อ 16 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2) ให้ยกเลิกความในข้อ 41 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ

เมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป โดยจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านขับเคลื่อนก้าวหน้า ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสี่ยงละเอื้ออาหาร และเข้าไปด้วยความต้องการ มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านขับเคลื่อนก้าวหน้า ไว้ดังนี้

1. ที่ตั้งของกองทุน
2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
 - 2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
 - 2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะและเงินรับฝาก
 - 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจให้สมาชิกเป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ
 1. เป็นคนดีมีความซื่อสัตย์
 2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 3. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
 - 2.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการ
 1. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ
 2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
 3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการงาน มีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
 4. เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุก ๆ คน
3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
5. เงินค่าหุ้น
6. เงินฝากตั้งจะและเงินรับฝาก
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่น

4. คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้ที่พำนักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซับหินแก้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. เป็นผู้ที่มิมีสัญชาติงาน มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุน
3. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบให้เป็นสมาชิก
5. อดทน เสียสละ เห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. มีเงินฝากตั้งจะ และถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้เป็นสมาชิก
3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
4. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะ ภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
 1. สมาชิกขาด หรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ค่าย
- ลาออกและได้รับอนุญาตให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ที่เข้าร่วมประชุม
- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้สมาชิกทราบในโบสถ์สมาชิก
- นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- มีลักษณะและคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

กระบวนการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

หมู่บ้านหรือชุมชนซึ่งได้รับการประเมิน และได้รับการจัดสรรเงินทุนอุดหนุนกองทุนหมู่บ้านแล้ว จะต้องมีการกระบวนการของการกู้ยืมกับกองทุน ซึ่งรายละเอียดที่สมาชิกกองทุนจะขอกู้ยืม ดังนี้

ผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ บุคคลต่อไปนี้

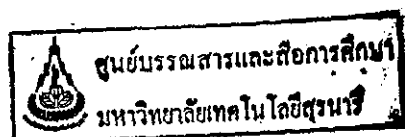
1. สมาชิกกลุ่ม / องค์กร ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. ปัจเจบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
3. ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ / เงื่อนไข และแบบฟอร์มที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

กำหนดภายใต้กรอบหลักเกณฑ์เงื่อนไขของคณะกรรมการ

ประเภทการให้กู้ยืม การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชน จำแนกประเภทได้ดังนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉินและเงินเร่งด่วน

สัดส่วนวงเงินกู้ยืม

เพื่อการฉุกเฉินไม่ควรเกินร้อยละ 10 ส่วนประเภทอื่น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ขั้นตอนในการให้กู้ยืม ในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชน มีขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้

1. ยื่นคำขอ/ยืม ต่อคณะกรรมการกองทุน
2. คณะกรรมการกองทุนดำเนินการพิจารณา
3. อนุมัติ
4. ทำสัญญา
5. เปิดบัญชีออมทรัพย์
6. โอนเงินเข้าบัญชี

กรณีกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว ต. จันทึก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอเงินกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉินและเงินเร่งด่วน

การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอเงินกู้จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุนโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้เงินอย่างชัดเจน ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอเงินได้โดยต้องมีลักษณะและคุณสมบัติ คือเป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดรายหนึ่งเกินกว่า 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดการทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินชีพฟ์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินชีพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือรวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544 : 221-234) ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

รูปแบบจำลอง CIPP ประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ในการประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

เป็นต้น โดยประเมินอัตราค่าจ้างเวลา งบประมาณ วิธีการ ภายในโครงการเท่านั้น รูปแบบคำถาม เช่น แผนงาน ที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะท้อนถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง คือ

- 1) การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
- 2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- 3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมิน โครงการและบุคลากรใน

โครงการหรือในแผนงานเอง

4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอย่างไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจ ในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการ สำหรับแปลความหมาย ของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุด วัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีความจำเป็นในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการ ด้วย

2. รูปแบบการประเมินแบบซัพพอร์ตโมเดล

ได้สรุปความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการจำกัดข้อมูลที่ต้องการ และทำการเก็บ รวบรวมข้อมูล อันเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกต่าง ๆ ที่ให้ผลดีสำหรับการ ตัดสิน (Decision making)

รูปแบบจำลอง CIPP สามารถนำไปใช้ประเมินโครงการศึกษาทั่วไปได้อย่างดี เพราะประกอบด้วยการประเมิน 4 ประเภท อันเป็นโครงสร้างของการศึกษาทั่วไปดังนี้

1. Context Evaluation การประเมินเนื้อความ เป็นการประเมินผลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้นหาข่าวสารอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ โดยนักประเมินผลจะจัดการรวบรวม ข้อมูลให้กับหัวหน้าโครงการ เป็นต้นว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมสภาพการแก้ปัญหา แหล่ง (resource) ฯลฯ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะช่วยวางแผนโครงการให้เป็นไปตามความต้องการ และ จำกัดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับดำเนินโครงการ

2. Input Evaluation การประเมินตัวป้อนเป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาตัวประกอบหรือ แนวทางที่เหมาะสม หรือมีประสิทธิภาพที่จะอำนวยให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ที่ ต้องการ คือ บรรลุเป้าหมายของโครงการตัวป้อนสำหรับการประเมินผลประเภทนี้อาจจะเป็นตัว ประกอบทางด้านเงินทุน บุคลากรที่เกี่ยวข้องอาจจะเป็นผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ ทรัพยากรอื่นที่ เป็นพลังให้โครงการดำเนินไปสู่เป้าหมาย

3. Process Evaluation การประเมินผลกระบวนการ การประเมินผลประเภทนี้จะทำหน้าที่ ต่อจาก Context และ Input evaluation เป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาข่าวสารที่จะเป็นแนวทาง หรือวิธีการปฏิบัติ สำหรับโครงการว่าจะดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างไร นอกจาก การประเมินผลประเภทนี้จะช่วยค้นหาข้อบกพร่อง แนวทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ ระหว่างดำเนิน

โครงการ ถ้าโครงการที่ปฏิบัติจริง ก็จะเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า โครงการได้ดำเนินไปตามกระบวนการที่วางไว้และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่มีความคลาดเคลื่อนประการใด

4. Product Evaluation การประเมินผลผลิต วัตถุประสงค์ของ การประเมินผลประเภทนี้ก็คือ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์จากโครงการ กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างไร การประเมินผลประเภทนี้อาจอาศัยการเปรียบเทียบผลผลิตกับเกณฑ์มาตรฐาน (absolute or relative standards) ที่เลือกไว้ นอกจากนี้อาจศึกษารายงานการประเมินผลจากข้อมูลที่ได้จาก Context Input และ Process evaluation

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นายอนอม อีทรกำเนิด เลขานุการสถาบันราชภัฏ ในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการการอำนวยการ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเปิดเผยถึงวัตถุประสงค์ของการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินการคัดเลือกบัณฑิตว่างงานในท้องถิ่นจำนวน 74,881 คน เข้ารับการอบรมหลักสูตร “การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการโครงการ” จัดตั้งเข้าปฏิบัติงานในทุกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ สำหรับบทบาทและหน้าที่ของบัณฑิตจะต้องทำหน้าที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินผลโครงการ โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักศึกษาจะต้องเข้าไปรายงานตัวกับหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเก็บข้อมูลสภาพหมู่บ้านหรือชุมชน เก็บข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน โดยการไปสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหรือหมู่บ้านประชาชนทั่วไปหรือเพื่อทำเวทีชาวบ้าน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ จากนั้นนักศึกษาต้องส่งแบบรายงานต่าง ๆ (ปร.1 – ปร.12) พบอาจารย์นิเทศและเรียนเสริมทุกสัปดาห์ รวบรวมข้อมูลทุกชิ้นทำสารนิพนธ์ต่อไป

อย่างไรก็ตามได้มีการขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลกองทุนและข้อมูลศักยภาพหมู่บ้าน ให้คำสัมภาษณ์อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ทำงาน การลงนามปฏิบัติงานในหมู่บ้านหรือชุมชน รวมทั้งให้คำปรึกษาในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ตามปรัชญาของหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีการปฏิรูปการเรียนรู้ร่วมกันทั้งนักศึกษา อาจารย์ ชุมชน โดยใช้หมู่บ้าน

บ้านหรือชุมชนเป็นสถานที่ปฏิบัติการในระหว่างวันที่ 24 – 25 มกราคม 2545 โดยร่วมกันระหว่างภาคการเมือง ภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการและนักวิชาการของสถาบันการศึกษา ภาคองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งสรุปผลการประชุมสัมมนาและสำนักงานคณะกรรมการกองทุนจะได้นำไปกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ของกองทุนในด้านสังคมและธุรกิจ นอกจากนี้ได้กำหนดทิศทางของการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์หลัก การเกิดกองทุนที่ยั่งยืนโดยการขยายกองทุนเชื่อมโยงระหว่างกองทุนกับสถาบันการเงินอื่นและมีการเชื่อมประสานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการพัฒนากระบวนการพัฒนา การพัฒนาภาค การประสานพัฒนาองค์กรและเครือข่าย การพัฒนาผู้นำและบุคลากร การขยายผลกองทุนสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนและการติดตามและประเมินผล

ซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ ได้แก่ บัณฑิตว่างงานทั่วประเทศทุกพื้นที่ที่ จำนวน 74,881 คน มีรายได้ ได้รับความรู้ด้านการจัดการและประเมินผลโครงการ ได้ประสบการณ์จริงในพื้นที่ มีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น คือ ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ (Graduate Diploma in Project Management and Evaluation) มีโอกาสนำหน่วยกิตที่เรียนไปเทียบโอนเพื่อศึกษาระดับปริญญาโท โดยใช้เวลาและเงินทุนน้อยลงและอาจมีงานทำที่มั่นคงด้วยดอกเบี้ยเงินกองทุน และกองทุนทั้ง 74,881 กองทุน มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน โดยความรู้ที่คนในหมู่บ้านได้เรียนรู้และสมาชิกของหมู่บ้านที่ได้รับทุนให้เรียนสูงขึ้นมีจิตวิญญาณที่จะปฏิบัติงานในหมู่บ้านต่อไปด้วยความเห็นของคนในหมู่บ้านเอง รวมทั้งรัฐบาลทราบผลการดำเนินงาน ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติงานตามนโยบายเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 หมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องและมีระบบ สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันที่และนำข้อมูลการบริหารที่ประสบผลสำเร็จของบางหมู่บ้านไปเป็นตัวอย่างให้หมู่บ้านอื่น ๆ ดู เพื่อขยายผลสำเร็จต่อไป อีกทั้งยังประชาชนทั่วไปมีสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคมที่ดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความจริง 3 ประการ ดังที่ระบุไว้แล้วในวัตถุประสงค์ ในบทที่ 1 เพราะฉะนั้นในบทที่ 3 จึงมี 6 ด้านดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริงของกองทุนหมู่บ้านซัพพินแก้ว หรือเรียกกันว่า “Authentic Evaluation” ซึ่งกองทุนหมู่บ้านซัพพินแก้วได้จัดตั้งขึ้นตามหลักการและนโยบายของรัฐบาล โดยทำตามระเบียบขั้นตอนที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้ทุกประการ ซึ่งการจัดตั้งกองทุนนั้นประชาชนในหมู่บ้าน ร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

จัดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คนแต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน โดยหมู่บ้านซัพพินแก้วมีกรรมการที่เป็นผู้ชายจำนวน 9 คน กรรมการที่เป็นผู้หญิงจำนวน 6 คน โดยการเลือกของชาวบ้านในหมู่บ้านซัพพินแก้ว ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังนี้

องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน

ร่วมกันกำหนดวิธีการดำเนินการเลือกกันเอง โดยวิธีการลงคะแนนเสียงโดยหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง

เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กติกา) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1.1 วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกิน

1.2 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี

1.3 ประเด็นอื่น ๆ คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้ กำหนด

2) การตัดสินใจคุณค่า ความเด่น ความค้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น

3) การกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดกฎเกณฑ์ ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มีการตัดสินใจ แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ ซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model : Context – Input – Process – Product) แบบจำลองซิฟฟ์โมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า "บริบท" หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น สภาพแวดล้อมของหน่วยกองทุนหมู่บ้านแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับประเทศ
2. ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับท้องถิ่น

4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่น คณะกรรมการเตรียมความพร้อมกับเงินกองทุน 1 ล้านบาทอย่างไร

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบการบริหารจัดการของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่น การจัดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน การรับสมาชิก การคัดเลือกผู้กู้ เป็นต้น

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจ

การของผู้ดูแลราย เช่น จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ได้กู้ เงินที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เสนอโครงการหรือไม่

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร กลุ่มประชากร ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านซับหินแก้วซึ่งในการประเมินกองทุน 1 ล้านบาทที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวน 48 ครัวเรือน

- กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มชาวบ้านที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านซับหินแก้วซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านซับหินแก้วร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมิน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2. หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อม คือ เป็นตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์โดยเน้นในด้านความสัมพันธ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5 ผู้สมัครขอกู้

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การรับชำระหนี้

3.3 การทำบัญชี

4. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้

4.2.2 การขยายกิจการของหมู่บ้าน

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายและการเรียนรู้

4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.2 ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.3 ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

1.3.2 อาชีพหลักของผู้กู้

1.3.3 ประสบการณ์ในการดำเนินงานกิจการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 เงินกู้ที่ได้มา

2.2 สถานที่ และวัตถุดิบ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การทำกิจการอุกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

4.1 ผู้ดูแลผลผลิต

4.2 ผู้ดูแลขยายกิจการ

4.3 ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้น เงินที่ผู้ดูแลรายคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ดูแลรายคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลมากขึ้น ในทำนองคล้ายกันผลผลิตของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้ดูแล ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลก็จะประสบความสำเร็จด้วย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 คือ แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2. แบบรายงาน บร. 2 คือ แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. แบบรายงาน บร. 3 คือ แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. แบบรายงาน บร. 4 คือ แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
5. แบบรายงาน บร. 5 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. แบบรายงาน บร. 6 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. แบบรายงาน บร. 7 คือ แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
8. แบบรายงาน บร. 8 คือ แบบรายงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
9. แบบรายงาน บร. 9 คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10. แบบรายงาน บร. 10 คือ แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
11. แบบรายงาน บร. 11 คือ แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
12. แบบรายงาน บร. 12 คือ การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระและข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอื่น ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้วมาแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงได้มีการศึกษาชุมชนและทำการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว โดยพิจารณาจากศักยภาพชุมชน ดังนี้ ตารางที่ 1 ตารางแสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านชั้นหินแก้ว

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การชี้วัด								
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เท่าเดิม
สมาชิกมีความสามัคคี		55							
สมาชิกมีความซื่อสัตย์		60							
สมาชิกยกย่องการทำความดี		70							
สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	80								
สมาชิกมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม					35				
สมาชิกมีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้									50
สมาชิกมีความรักใคร่ ประองคองกัน									45
มีการตั้งกลุ่มองค์กร							2		
สมาชิกมีรับฟังความคิดเห็นคนอื่น		70							
ผู้ด้อยโอกาส คนชรา คนพิการ									10
ผู้นำมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม						55			
สมาชิกสามารถร่วมกันแก้ปัญหา				55					

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้านชั้นหินแก้ว จำนวน ร้อยละ 50 ตามแบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร. 2) และแบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ปานกลางร้อยละ 55 แสดงให้เห็นถึงว่าชาวบ้านในหมู่บ้านชั้นหินแก้วมีความสามัคคีกันในระดับปานกลาง แต่เป็นเปอร์เซ็นต์ของความสามัคคี (มาก) ซึ่งสามารถบอกระดับความสามัคคีได้ในเปอร์เซ็นต์ที่สูง
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ปานกลางร้อยละ 60 แสดงให้เห็นถึงว่าชาวบ้านในหมู่บ้านชั้นหินแก้วมีความไว้วางใจต่อกันในหมู่บ้านด้วยกัน
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี อยู่ในระดับปานกลางซึ่งอยู่ในเปอร์เซ็นต์ที่สูงถึง ร้อยละ 70

4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับที่มากถึงร้อยละ 80 ซึ่งขัดกับเปอร์เซ็นต์ความสามัคคีของคนในหมู่บ้านด้วยกัน
 5. สมาชิกในชุมชนไม่มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 35
 6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 26 ครอบครัวเป็น 50 ครอบครัว
 7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปีที่แล้ว
 8. ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน จาก 1 กลุ่ม เพิ่มขึ้นเป็น 3 กลุ่ม
 9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา อยู่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 70
 10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือ เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ยังมีจำนวนเท่าเดิม คือ 10 คน
 11. ในชุมชนมีผู้นำที่มี คุณธรรม ยุติธรรม ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 55 แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านในหมู่บ้านมีความไม่มั่นใจในตัวผู้นำ
 12. ในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาชุมชนได้ร้อยละ 55
- กล่าวโดยสรุปชุมชนมีความเข้มแข็งค่อนข้างน้อยเนื่องจากชาวบ้านยังไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตัวของผู้ नेताไหนสักแต่ถ้าหากผู้นำในชุมชนสามารถทำให้ชาวบ้านมีความเชื่อถือได้มากขึ้นการกระทำกิจกรรมใด ๆ ในชุมชนก็จะประสบความสำเร็จและจะส่งผลให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันมากขึ้น แต่โดยภาพรวมแล้วหมู่บ้านชัยหินแก้วมีความสามารถที่จะบริหารกองทุนเงินล้านได้อย่างแน่นอน เพราะเมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดอื่น ๆ แล้วมีความเข้มแข็งพอสมควรซึ่งจะส่งผลให้การบริหารกองทุนมีความยั่งยืนได้

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP MODEL)

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า
- 2) ตัวชี้วัดกระบวนการ
- 3) ตัวชี้วัดผลผลิต

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานการของผู้ดูแลราย ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดปัจจัยเบื้องต้น
- 2) ตัวชี้วัดกระบวนการ
- 3) ตัวชี้วัดผลผลิต

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

คำว่า “ตัวชี้วัด” และ “ตัวบ่งชี้” และ “ตัวแปร” มีความหมายคล้ายกันและบางครั้งสามารถใช้แทนกันได้ แต่มีความแตกต่างกันในจุดเน้น คือคำ “ตัวชี้วัด” เน้นว่าเป็นประเด็นที่จะใช้วัดระดับของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนคำ “ตัวบ่งชี้” เน้นว่าเป็นประเด็นที่จะชี้ว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร ส่วนคำ “ตัวแปร” เน้นว่าเป็นประเด็นที่เมื่อเก็บข้อมูลจะได้ค่าที่แปรไปสำหรับผู้ให้ ข้อมูลแต่ละรายในกลุ่มประชากรนั้น ๆ

ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อม หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 สถานะแวดล้อมระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน, ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1

ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

3.2 สถานะแวดล้อมระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / สภาพป่าและหนองน้ำ / สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / และตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1

ตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปรตาม บร. 1 ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
4. ด้านวัฒนธรรม

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ ประกอบด้วยรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบทฤษฎี จิพพ์ โมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งเป็นรายงาน ตอนที่ 1-5 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการ ทั้ง 4 ประการ ซึ่งมีตอนมี 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 2 ประการ อันได้แก่

1 เพื่อทราบถึงความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2 เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ประสงค์มากน้อยเพียงใด

โดยที่ใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัด หรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่าได้-เลย ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

ในอดีตจนถึงปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการและมาตรการเกี่ยวกับความยากจนโดยใช้งบประมาณปีละ ไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านบาท และในงบประมาณ พ.ศ. 2546 นี้สูงถึง 4.4 แสนกว่าล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศ ร่างยุทธศาสตร์การแก้ไขและจัดการปัญหาความยากจนของเกษตรกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจัดทำข้อเสนอ โดยคณะกรรมการจัดทำแนวทางดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การแก้ไขและจัดการปัญหาความยากจนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีบางโครงการ (กข.คต., กองทุนล้านบาท , 30 บาทต่อโรค เป็นต้น) ยังไม่สามารถแก้ไข ปัญหาความยากจนและคนยากจน 9.2 ล้านคนได้ ในการแก้ไขปัญหาคความยากจนตรงไหนบ้าง ทั้งรัฐบาล นักวิชาการเอ็นจีโอ และผู้นำชุมชนมักพูดรวม ๆ ในเรื่องความยากจนมากกว่าลงลึกถึงคน

จน หากมีการแยกแยะและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน น่าจะทำให้การแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาคนจนได้ อาจารย์ใจ อึ๊งภา และแผนการพัฒนาต้องอยู่บนพื้นฐานศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ พัฒนาจากฐานรากให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เชื่อมโยง ธุรกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปรับโครงสร้างมาสู่เกษตรกรรมยั่งยืน จัดตั้งสถาบันการเงินท้องถิ่นระดมเงินออมในชุมชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม การบริโภคและการนิยมวัตถุอย่างกฎหมายภาษีทรัพย์สิน มรดกที่ดิน และการกระจายการถือครองที่ดิน สร้างระบบการบริหารจัดการน้ำ ป่าชุมชนโดยคนในท้องถิ่น(มติชนรายวัน วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 หน้า 6)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

การดำเนินงานธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจรัฐบาลมีนโยบายหลายด้านที่มุ่งเน้นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสนองความต้องการของตลาดยุคใหม่ โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและศักยภาพของทักษะที่โดดเด่น เพื่อสร้างฐานการผลิตของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 3 ด้านคือ (กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงาน, 2545ก)

1. ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

- การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับ โครงสร้างด้านสินเชื่อ
- การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานและส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่ดินทำกินโดยการพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน
- ส่งเสริมการประมงชายฝั่ง

2. ด้านอุตสาหกรรม

- ปรับ โครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ
- เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นบ้านและเชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมทางการผลิต

กรรมทางการผลิต

- พัฒนานวัตกรรม และแรงงานภาคอุตสาหกรรม
- ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีบทบาทสำคัญต่อ

การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

- ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน

- สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

3. ด้านการบริการและการท่องเที่ยว

รัฐมีนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการและการท่องเที่ยว โดย

- พัฒนาภาคบริการจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานจัดหน่วยงานและองค์กร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพบริการอย่างเต็มที่
- ส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธภาพความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ไทยเป็นประตูหลักในการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

จุดอ่อนของการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ซึ่งในการจะพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) นี้ก็ต้องคำนึงถึงจุดอ่อนที่ต้องพัฒนา SMEs ร่วมกันก่อนนั่นก็คือการคำนึงถึงมิติสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันอังคารที่ 20 สิงหาคม 2545, หน้า 18) ที่กล่าวถึงงานประชุมวิชาการหนึ่งศตวรรษสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เมื่อเร็วๆ นี้ นายสมบัติ เหลสกุล สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ระบุว่า การศึกษาผลกระทบจากอุตสาหกรรมต่อสุขภาพของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม และชุมชนใกล้เคียง ส่วนใหญ่เน้นไปที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งปรากฏผลกระทบอย่างรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดจนและก่อให้เกิดการสูญเสียอย่างมากต่อสังคมโดยรวม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือมีความเสี่ยงต่อการทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเลย ทั้งนี้จากการศึกษาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนหนึ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ด้วย เช่น โรงสีข้าว อุ้เคาะพันธุ์ถั่วยนต์ นอกจากนี้ยังพบประเด็นปัญหาโรคติดต่อจากแรงงานต่างชาติ การพัฒนา SMEs ของประเทศไม่เพียงแต่ส่งผลต่อสุขภาพกาย แต่ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพใจทั้งในส่วนของแรงงานในโรงงานและชุมชนใกล้เคียงด้วย นอกจากนี้การประกอบการได้มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน เช่น ปัญหาน้ำเสียซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศการประมง และทำลายแหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค บางพื้นที่ต้องเผชิญปัญหากลิ่นเหม็นจากโรงงาน รบกวนจิตใจของประชาชนผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียง บางแห่งปล่อยสารพิษ ตลอดจนฝุ่นละอองออกมาปะปนในบรรยากาศ บางแห่งก่อสารและกากของอันตราย จากกระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมที่ต้องใช้สารเคมีที่มีอันตรายมาเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต

แผนนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SMEs เกี่ยวข้องกับแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม ซึ่งแผนแม่บท SMEs ได้วางยุทธศาสตร์ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่ผู้ประกอบการ ขณะที่ด้านแรงงานได้เน้นเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่สิ่งที่ขาดหายไปคือเรื่องสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค เพราะฉะนั้นสิ่งที่ควรพิจารณาให้มากขึ้นคือเรื่องสิ่งแวดล้อมเนื่องจากปัญหาการกำหนดนโยบายกว้างมากและจำกัดแค่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่วนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลยังไม่เข้าไปสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังจะเห็นที่ผ่านมามาตรัฐตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2535 เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์ถาวร ทำให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีสินทรัพย์ถาวรไม่สามารถเข้าไปใช้กองทุนดังกล่าวได้ ในแง่นี้นโยบายของรัฐจึงเป็นนโยบายที่เลือกปฏิบัติและเมื่อพิจารณานโยบายด้านแรงงานว่ายังไม่มียุทธศาสตร์รองรับแรงงานต่างด้าวหรือแม้แต่แรงงานไทยก็ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์อะไรจากการเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ส่วนนโยบายของรัฐถึงและควบคู่กันของความปลอดภัยของผู้บริโภคยังขาดนโยบายที่ชัดเจนที่จะไปควบคุมกำกับดูแล จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้สินค้าหลายประเภทยังไม่มีมาตรฐาน รัฐบาลต้องหาแนวทางว่าจะทำอย่างไรให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ต้องไม่สร้างต้นทุนเพิ่มในการจัดการหรือการผลิต

นโยบายของรัฐยังไม่มีความชัดเจนหรือกลยุทธ์ใดในการพัฒนา SMEs โดยรวม แต่ได้ไปอิงไว้กับนโยบายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับงานนโยบายสิ่งแวดล้อมก็ไปอยู่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม นโยบายแรงงานก็ไปอยู่ที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม นโยบายคุ้มครองผู้บริโภคก็ไปอยู่กับกระทรวงสาธารณสุขมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับกระทรวงอุตสาหกรรม ทำให้ออกมาในลักษณะต่างคนต่างทำต่างคนต่างเดิน เพราะฉะนั้นรัฐบาลต้องหาแนวทางให้เป้าหมายการพัฒนาอยู่ในทิศทางเดียวกัน

1.1.3 คุณค่าของประเทศ

สำหรับมูลค่าการค้าในช่วงมกราคม – มีนาคม 2545 ไทยเกินดุลเป็นมูลค่า 822.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเกินดุลการค้ากับสหรัฐอเมริกา อาเซียน และสหภาพยุโรป ส่วนญี่ปุ่น และจีน ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า 756.9 และ 417.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ (ทันโลก ทันเศรษฐกิจ, พฤษภาคม 2545, หน้า 10)

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวถึง นโยบายในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ ไว้ดังนี้

- 1.เร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการขยายระดับรายได้ของประชาชนและหยุดการหลุดร่วงทางเศรษฐกิจ โดยคงภาวะการขาดดุลการค้าลงต่อไประยะหนึ่งในกรอบการรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและวินัยการคลังที่เหมาะสม
- 2.ปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อส่งเสริมการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นภายในประเทศ และเป็นพื้นฐานในการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรมการระดมทุนและการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่
- 3.บริหารการคลังอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะการรื้อรวินิจฉัยทางการคลังจัดทำแผนการบริหารทรัพย์สินและหนี้สินสาธารณะที่มีประสิทธิภาพประหยัด และกู้เงินเฉพาะ เพื่อการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เพื่อสร้างฐานรายได้ให้แก่ประชาชนและเอกชนเป็นหลัก

1.1.4 สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง ถูกทำลายอย่างต่อเนื่องขาดการดูแลเอาใจใส่ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างจริงจัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ทำให้การพัฒนาประเทศขาดความสมดุล ตัวอย่างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างเห็นได้ชัด อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย ฝุ่นละออง เสียงดังของโรงงานและรถยนต์ในเมืองใหญ่ ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ป่าถูกทำลาย การทำประมงผิดวิธีล้วนเป็นปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขโดยเร่งด่วน รัฐบาลจึงมีนโยบายในการบริหารจัดการ ดังนี้

รัฐบาลมีนโยบายในการฟื้นฟูสภาพและคุณภาพการป้องกันเสื่อมโทรม หรือการสูญเสียไป และการนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตเกิดความสุขในการพัฒนาและรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

บริหารและจัดการสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพแบบบูรณาการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นดั้งเดิม

ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการควบคุมและกำจัดมลภาวะที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต

สนับสนุนให้นำต้นทุนทางสังคมมาพิจารณาในการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในกรณีดำเนินโครงการที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการบริหารจัดการกับสิ่งแวดล้อม

1.1.5 สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวไว้ว่า ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชนมีสาเหตุเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยากจนและไม่สามารถเข้าสู่แหล่งเงินในระบบได้ และต้องพึ่งพาแหล่งเงินนอกระบบและเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ทางรัฐบาลจึงมีนโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา ดังนี้

ปรับโครงสร้างสินเชื่อและเงินทุนภาคเกษตรให้สอดคล้องกับวงจรการผลิต เร่งรัดแก้ไขหนี้สินของเกษตรกร การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อย เป็นเวลา 3 ปี

ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน

โครงการธนาคารเพื่อการเข้าสู่แหล่งเงินทุนของผู้มีรายได้น้อย

ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.1.6 สภาพท้องถิ่นในชนบททั่วประเทศ

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวไว้ว่า บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทบางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท สาเหตุเกิดจากช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย สังคมเมืองกับสังคมชนบทมีมากขึ้น ไม่มีความสมดุลในการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การศึกษา สาธารณสุข และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของราชการ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น รัฐบาลจึงวางนโยบายเพื่อบริหารจัดการดังนี้

1. มุ่งพัฒนาการผลิตภาคเอกชนและสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน
2. พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ ส่งเสริมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตรและความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศด้านการตลาด การเกษตร เพื่อสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมสหกรณ์ ธุรกิจชุมชน สถาบันการเกษตร และองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง
4. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการวิจัยจากภูมิปัญญาไทยผสมกับวิทยาการสมัยใหม่
5. ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ

1.1.7 คำนิยมในกระแสวิวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กล่าวไว้ว่าในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกสืบเนื่องจากเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารหรือสื่อต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าโอกาสที่รับรู้เอาค่านิยมจากโลกที่เจริญกว่าเป็นไปได้ง่ายทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท เหตุนี้เองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก ค่านิยมบางอย่างไม่เหมาะสมกับสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น ชื่อราคาแพงๆ เสื้อราคาแพง ท้องเที่ยวต่างประเทศ ชื่อสินค้าหรือค่างจากต่างประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศเกิดความไม่สมดุลกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ ทำให้ชนชั้นที่ค้อยโอกาสในสังคมมีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เมืองกับชนบท ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์ เป็นต้น

ดังนั้นการรับเอาค่านิยมจากต่างประเทศ รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนรู้การปรับใช้วัฒนธรรมจากต่างประเทศใช้กับสังคมไทยให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ยังคงเอกลักษณ์ไทย

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านซับหินแก้ว

หมู่บ้านซับหินแก้ว ต. จันทึก อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา เริ่มต้นจากการอพยพมาประกอบอาชีพทำไร่และมารับจ้างจากบุคคลหลายจังหวัด เหตุที่ชื่อ “บ้านซับหินแก้ว” เนื่องจากมีน้ำซบออกมาจากหิน ชาวบ้านได้ใช้ดื่ม ใช้บริโภค และเป็นต้นกำเนิดของน้ำในคลองแห่งนี้ หมู่บ้านนี้ก่อตั้งมาแล้วประมาณ 47 ปี เป็นคุ้ม ๆ หนึ่งของหมู่บ้านสอยดาว เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้แยกจากบ้านสอยดาว เป็นหมู่ที่ 16 บ้านซับหินแก้ว

คนกลุ่มแรกที่เข้ามา เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านคือ

1. นายจวันวัน มาจากประเทศจีน (เสียชีวิตแล้ว)
2. นายโปย, นางป้อม สอนนอก (เสียชีวิตแล้ว)
3. นายหา จันทรเปี่ยม (เสียชีวิตแล้ว)
4. นายตี จันทรเปี่ยม (เสียชีวิตแล้ว)

คนที่อพยพมาอยู่คนแรกคือชาวจีน จากนั้นก็มีคนเข้ามาอยู่เรื่อย ๆ จากบ้านคอนใหญ่ อำเภอคง อำเภอพิมาย , อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา และจากอำเภอโรงทาน จังหวัดสุรินทร์ คนกลุ่มนี้อพยพเข้ามาอยู่ เพื่อแสวงหาที่ดินทำกินประกอบอาชีพ เริ่มด้วยการทำไร่ , เลี้ยงสัตว์ เพราะเนื่องจากที่อยู่เดิมแห้งแล้งไม่ได้ผลผลิต

เมื่อก่อนบ้านซับหินแก้วมีลักษณะเป็นป่าดงดิบ แต่ปัจจุบันสภาพป่าแทบไม่เหลือ กลายเป็นป่าเสื่อมโทรม เพราะเนื่องจากการถางป่าทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ จะมีแค่บนภูเขาที่มีป่าไม้หนาทึบอยู่ พื้นที่สาธารณะก็มีเพียงวัดเท่านั้น ยังไม่มีการจัดทำสวนสาธารณะ มีก็เพียงแต่ละบ้านเป็นผู้จัดทำ

1.2.2. สภาพปัจจุบัน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านนี้เป็นที่ราบสูง ภูเขา ครั้งแรกสุดมีชาวจีนเข้ามาจับจองตั้งถิ่นฐานและได้แบ่งที่ดินให้กับผู้ที่มาทีหลัง โดยครั้งแรกสุดสภาพเป็นป่าไม้ดงดิบ ชาวบ้านจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อได้ใช้อุปโภคบริโภค เพราะเนื่องจากเมื่อก่อนมีทั้งป่าไม้ดงดิบและสัตว์ป่านานาชนิด หากมีอะไรจะได้ช่วยเหลือกันได้

ประชากรที่หมู่บ้านซับหินแก้ว ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ราษฎรซับหินแก้ว มีทั้งหมด 233 คน ชาย 117 คน หญิง 116 คน มี 48 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 4-5 คน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรหมู่บ้านซับหินแก้ว

วัย(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1 วัน-3 ปีเต็ม	17	7.3
3 ปี1วัน-6 ปีเต็ม	18	7.7
6ปี 1 วัน-12ปีเต็ม	27	11.6
12 ปี 1 วัน-14ปีเต็ม	20	8.6
15ปี 1 วัน-18ปีเต็ม	23	9.8
18ปี 1วัน-50ปีเต็ม	62	26.6
50ปี 1 วัน-60ปีเต็ม	38	16.3
60ปี1วันขึ้นไป	28	12.1
รวม	233	100

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ธันวาคม 2544)

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า คนในหมู่บ้านซับหินแก้วอายุระหว่าง 18 ปี1วันถึง 50ปีเต็มมีจำนวนมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 26.6 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน

อาณาเขตติดต่อ

ด้านทิศตะวันออก ติดกับหมู่ 5 บ้านสอยดาว ตำบลจันทก
 ด้านทิศตะวันตก ติดกับหมู่ 10 บ้านหนองใหญ่ ตำบลจันทก
 ด้านทิศเหนือ ติดกับหมู่ 8 บ้านหนองค้อ ตำบลจันทก
 ด้านทิศใต้ ติดกับหมู่ 15 บ้านซับละกอ ตำบลจันทก

สภาพปัจจุบัน ดังที่กล่าวแล้วเป็นแหล่งป่าเสื่อมโทรม ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าใจผิดคิดว่า เป็นพื้นที่ของป่าไม้แต่ที่จริงเป็นพื้นที่ราชพัสดุแต่ทหารเป็นผู้ดูแลแหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน คือ น้ำซับ ใช้เป็นแหล่งน้ำบริโภคและอุปโภค บ้านซับหินแก้วเป็นแหล่งต้นน้ำและไหลลงมาที่บ้านสอยดาวและหมู่บ้านอื่น ๆ ภายในหมู่บ้านซับหินแก้วมีฝายกั้นน้ำ 1 แห่ง และมีบ่อน้ำบาดาล 2 บ่อ ไม่มีประปาหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นพื้นที่ของทหารดูแล และชาวบ้านยังไม่ได้ทำสัญญาเช่า คิดว่าเป็นที่ของป่าไม้ จะรอ สปก. ฉะนั้นโครงการพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ในหมู่บ้านนี้ยังไม่มี ในตำบลจันทก มีเพียงหมู่บ้านซับหินแก้วเท่านั้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้และการใช้น้ำชาวบ้านต้องค่อต่อน้ำจากคลองน้ำและจากบ่อน้ำบาดาลเข้าบ้านของตนเอง

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการใช้งานของแหล่งน้ำของหมู่บ้านซับหินแก้ว

ประเภท	จำนวน	การใช้งาน	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำบาดาล	2	*	-
คลอง	1	*	-
ฝายกั้นน้ำ	1	-	*

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ธันวาคม 2544)

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าในหมู่บ้านซับหินแก้วมีบ่อน้ำบาดาล 2 บ่อ และคลอง 1 คลองซึ่งใช้ได้ตลอดทั้งปีแต่ฝายกั้นน้ำจะใช้ได้ดีในฤดูฝน

1.2.3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ

หมู่บ้านซับหินแก้วเป็นหมู่บ้านเล็ก มี 48 ครัวเรือน ประชากร 233 คน พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านเป็นที่ราชพัสดุ ทหารเป็นดูแล อาชีพเริ่มแรกคือปลูกพืช เช่นข้าวโพด ฝ้าย และถั่วเหลือง อาชีพรับจ้างด้านการเกษตรและหาของป่า เนื่องจากสมัยก่อนเป็นป่าดงดิบ มีสัตว์ป่าและของป่าจำนวนมาก ปัจจุบันทำอาชีพเลี้ยงโคเนื้อ โคนม และแพะ ส่วนทำไร่ก็คือ ไร่ข้าวโพด พื้นที่หมู่บ้านซับหินแก้วมีพื้นที่ทำกินทั้งหมดประมาณ 1,000 ไร่ ส่วนใหญ่ทำไร่ข้าวโพดประมาณ 250 ไร่ นอกนั้นเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์

ตารางที่ 4 แสดงครอบครัวที่มีที่ดินทำกินของตัวเอง

จำนวน(ไร่)	จำนวน(ครัวเรือน)	ร้อยละ
1-5	4	13.8
6-10	5	17.2
11-20	4	13.8
21-50	7	24.1
50 ไร่ขึ้นไป	9	31.1
รวม	29	100

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ธันวาคม 2544)

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าร้อยละ 31.1 จะมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองโดยที่ ผู้ที่มีที่ 1-5 ไร่มีเพียงร้อยละ 13.8

สภาพทางสังคม

หมู่บ้านซับหินแก้ว ในด้านผู้นำและการปกครอง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นระบบเครือญาติกัน จะปกครองกันแบบพี่น้อง ไม่มีความขัดแย้งมีความสามัคคี แบ่งการปกครองได้ดังนี้

ฝ่ายปกครอง มีผู้ใหญ่ 1 คน ชื่อ นายขุนหล่อน คอสกุลเจริญ

มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน คือ

1. นายสมาน พลังนา
2. นายวิรัตน์ จันทรเปี่ยม

ฝ่ายบริหาร คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจันทึก มีหน้าที่ ของงบประมาณ เข้าหมู่บ้านเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน มี 2 คน คือ

1. นายวิชาญ จันทรา
2. นายทรงพล สอนนอก

โรงเรียนและการศึกษา

ในหมู่บ้านไม่มีโรงเรียน ส่วนใหญ่เด็กไปเรียนที่โรงเรียนบ้านสอยดาว และบ้านหนองตอ การศึกษาของประชากรส่วนใหญ่ (คนแก่) มักจะอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือบางทีก็จบแค่ ประถม 4 แต่เด็กรุ่นใหม่จะมีการศึกษา สูงขึ้น อย่างน้อย ก็จบการศึกษามัธยมศึกษา เพราะเนื่องจาก หมู่บ้านไม่มีไฟฟ้า จึงถือเป็นอุปสรรคในการศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะต้องใช้แสงเทียนแทนไฟฟ้า ถึงแม้ว่าประชากรจะไม่ค่อยมีความรู้แต่ก็สนใจที่จะศึกษาทางด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพ ให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เช่น เมื่อมีการประชุมวิชาการ ทั้งของทางราชการและเอกชน ชาวบ้าน ซับหินแก้วร่วมมือเป็นอย่างดี

ด้านสุขภาพอนามัยนั้น ในหมู่บ้านซับหินแก้ว มี อสม. และมีอนามัยที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง คือ อนามัยหนองไข่น้ำ อยู่หมู่ที่ 6 บ้านหนองไข่น้ำ ตำบลจันทึก

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนนักเรียนระดับอนุบาลถึงชั้นประถม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อนุบาล 1	2	5.9
อนุบาล 2	6	17.7
ป. 1	3	8.8
ป. 2	7	20.5
ป. 3	3	8.8
ป. 4	3	8.8
ป. 5	8	23.5
ป. 6	2	5.9
รวม	34	100

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ธันวาคม 2544)

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า นักเรียนในหมู่บ้านซับหินแก้วจากจำนวนเด็กทั้งหมดร้อยละ 23.5 เป็นนักเรียนคเป็นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 8 คน

1.2.4. ด้านวัฒนธรรม

มีวัดในหมู่บ้าน 1 แห่ง คือ วัดคอซับหินแก้ว เป็นศูนย์รวมของชุมชน ในการประกอบกิจทางศาสนา และการจัดประชุมของหมู่บ้านมีพระ 5 รูป

ประเพณีของบ้านซับหินแก้วมีดังนี้

ตารางที่ 6 ประเพณีของหมู่บ้านซับหินแก้ว

เดือน	ประเพณี
มกราคม	วันขึ้นปีใหม่
กุมภาพันธ์	วันมาฆบูชา
เมษายน	เทศกาลสงกรานต์
พฤษภาคม	วันวิสาขบูชา
กรกฎาคม	วันเข้าพรรษา
พฤศจิกายน	วันลอยกระทง

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ธันวาคม 2544)

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าในตลอดปีมีประเพณีซึ่งเป็นประเพณีที่อื่นก็ถือปฏิบัติเช่นกัน คือ มี วันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญต่าง ๆ คือ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ และวันออกพรรษา มีการทอดผ้าป่าและกฐินสามัคคี

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A พบว่า

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่าชาวบ้านมีความพึงพอใจกับโครงการนี้มาก และให้ความร่วมมือในการจัดการประชุมทุกครั้ง โดยมีผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวน 55 ราย เป็นเงิน 898,000 บาท และได้้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลต้องการ โดยนำไปใช้เป็นทุนในการปลูกข้าวโพด จำนวน 2 ราย เลี้ยงวัวจำนวน 46 ราย เลี้ยงแพะ 5 ราย เลี้ยงสุกร 1 รายและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ตารางที่ 7 แสดงการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว

การเบิกจ่ายเงินกู้	จำนวนราย(คน)	ร้อยละ	จำนวนเงิน(บาท)	ร้อยละ
1. ทำไร่	2	3.6	30,000	3.4
2. เลี้ยงหมู	1	1.8	10,000	1.1
3. เลี้ยงโค	46	83.6	780,000	86.7
4. เลี้ยงแพะ	5	9.2	72,000	8.1
5. อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	1.8	6,000	0.7
รวม	55	100	898,000	100

(ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาญ จันทร์หา เจริญญิกกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว)

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าจำนวนผู้กู้จำนวนร้อยละ 83.6 จะนำเงินที่กู้มาซื้อวัวเลี้ยง ซึ่งเป็นจำนวนเงินถึง 780,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 86.7 ของเงินที่ปล่อยกู้

2) เงินกองทุน 1 ล้านบาท ทางคณะกรรมการกองทุนได้จัดสรรให้กับชาวบ้านที่ทำการขอกู้ยืมอย่างทั่วถึงและเป็นระบบระเบียบ มีการจัดการทางกองทุนที่ดี โดยชาวบ้านให้ความ

ร่วมมืออย่างดี โดยที่เงินกองทุนหมู่บ้านซบหิ้นแล้วมายังคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในวันที่ 13 มีนาคม 2545 และคณะกรรมการกองทุนสามารถอนุมัติเงินกองทุนในวันที่ 15 มีนาคม 2545 ได้เลย เพราะว่าได้ชาวบ้านทำการเขียนโครงการก่อนแล้ว

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือและเป็นผู้ที่ชาวบ้านได้เต็มใจเลือกตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนหมู่บ้าน โดยที่คณะกรรมการกองทุนได้มีการแบ่งหน้าที่การทำงานกันอย่างชัดเจน เมื่อคณะกรรมการคนใดพบเจอปัญหา ก็จะนำปัญหาเหล่านั้นมาเข้าที่ประชุมเพื่อทำการปรึกษารวบรวมถึงวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญห

ตารางที่ 8 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านซบหิ้นแล้ว

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ระดับการศึกษา
1. นาย สุภาพ จันทุดชา	ประธานกองทุนหมู่บ้าน	ป. 4
2. นายไชยวัฒน์ ทิมโค	รองประธานกองทุน	ปวช.
3. นาย วิชาญ จันทรา	เหรัญญิก	ม.3
4.นายทรงพล สอนนอก	เลขานุการ	ม.6
5.นายบุญชู จำกลาง	กรรมการกองทุน	ป.6
6. นางนิภาพร ปานแก้ว	กรรมการกองทุน	ป.6
7. นายสมศักดิ์ มะละตา	กรรมการกองทุน	ป.4
8. นายบุญมี จันทร์เปี่ยม	กรรมการกองทุน	ป.6
9. นางสาวสุดา แซ่เตียว	กรรมการกองทุน	ป.6
10. นางสาวจันเงิน หันเสมอ	กรรมการกองทุน	ป.6
11. นางควน สอนนอก	กรรมการกองทุน	ป.4
12. นางเสี่ยม ต่อสกุลเจริญ	กรรมการกองทุน	ป.4
13. นางหล้า ห้อยทอง	กรรมการกองทุน	ม.3
14. นายประกอบ อุวะบุตร	กรรมการกองทุน	ป.4
15. นางบุญช่วย อินทรจอหอ	กรรมการกองทุน	ป.4

(ที่มา จากการสัมภาษณ์ตามแบบบร.4 ธันวาคม 2545)

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านซบหิ้นแล้วร้อยละ 40 จบ ป.4 ร้อยละ 33.3 จบ ป.6 ร้อยละ 13.3 จบ ม.3 และร้อยละ 13.4 จบม.6 กับ ปวช

4) ผู้สมัครขอกู้

ตารางที่ 9 แสดงผู้ขอสมัครกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้ขอสมัครกู้	60	83.3
ผู้ที่ไม่ขอสมัครกู้	12	16.7
รวม	72	100

(ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาญจันทร์หา เจริญกิจกองทุนหมู่บ้านซับหินแก้ว)

จากตารางที่ 9 มีจำนวนผู้ขอสมัครกู้คิดเป็นร้อยละ 83.3ของผู้ที่ได้เข้าเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านซับหินแก้ว

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน จากการสังเกตพบว่า

จุดเด่น

1.ชาวบ้านนำเงินไปใช้ตรงตามจุดประสงค์ที่ได้ทำโครงการเสนอกับคณะกรรมการ

2.การประกอบอาชีพของชาวบ้านในการนำเงินที่ขอกู้ไปนั้น ไม่พบปัญหาอุปสรรคในการทำงานเพราะชาวบ้านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาชีพของตนอยู่แล้ว

จุดด้อย

ชาวบ้านไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารในการทำเรื่องขอกู้เงินกองทุน

2) กระบวนการทำบัญชีกองทุนจากเอกสารกองทุนหมู่บ้านพบว่า

คณะกรรมการโดยส่วนมากเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงยังไม่ค่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชี จึงทำให้ระบบการบันทึกบัญชีเป็นแบบง่าย ๆ ไม่ค่อยตรงตามหลักวิชาการ

3) การการรับชำระหนี้

ตารางที่ 10 แสดงเวลาการชำระหนี้ของผู้ที่ได้เงินกู้

ระยะเวลา	จำนวน(คน)	จำนวนเงิน(บาท)	ร้อยละ
ก่อน 3 เดือน			
ระหว่าง 3-6 เดือน			
ระหว่าง 6-9 เดือน			
ระหว่าง 9-10 เดือน	1	10,000	1.8
เต็ม 12 เดือน	54	888,000	98.2
รวม	55	898,000	100

(ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาญ จันทรา เจริญฤทธิกุลกองทุนหมู่บ้านซันหิ้นแก้ว)

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่า ผู้กู้จำนวนร้อยละ 98.2 จะชำระเงินที่กู้ในระยะเวลา 12 เดือนเต็มซึ่งคิดเป็นจำนวนเงิน 888,000 บาท

ตารางที่ 11 ตารางจำนวนผู้กู้

ประกอบอาชีพ	จำนวน(คน)	จำนวนเงิน(บาท)	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	54	888,000	98.2
ค้าขาย			
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	10,000	1.8
ด้านช่าง			
รวม	55	898,000	100

(ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาญ จันทรา เจริญฤทธิกุลกองทุนหมู่บ้านซันหิ้นแก้ว)

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าจำนวนผู้กู้ร้อยละ 98.2 ของผู้กู้ทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 888,000 บาทนำไปประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม

2.1.2 ผลการประเมินของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ผลโดยตรงพบว่า

จุดเด่น

ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการตอบข้อมูลในแบบ บร. ต่าง ๆ

จุดด้อย

การได้ข้อมูลในบางครั้งไม่ตรงตามความเป็นจริงเนื่องจากชาวบ้านบางคนไม่กล้าบอกความจริง เนื่องจากไม่แน่ใจในการได้รับผลกระทบในการให้ข้อมูลบางอย่าง

ตารางที่ 12 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้

จำนวนสมาชิก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้ที่ได้เงินกู้	55	91.7
ผู้ที่ไม่ได้เงินกู้	5	8.3
รวม	60	100

(ที่มา นายวิชาญ จันทรา เจริญฤติกองทุนหมู่บ้าน)

จากตารางที่ 12 จากจำนวนผู้ที่ได้เงินกู้คิดเป็นร้อยละ 91.7 ของผู้ที่สมัครกู้

ตารางที่ 13 ตารางยอดเงินให้กู้ของกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว

วงเงินในการกู้ของสมาชิก(บาท)	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
2,00-5,000				
5,001-10,000	15	27.3	98,000	10.9
10,001-15,000				
15,001-20,000	40	72.7	800,000	89.1
มากกว่า 20,000 ขึ้นไป				
รวม	55	100	898,000	100

(ผู้ให้ข้อมูล นายวิชาญ จันทรา เจริญฤติกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว)

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าจำนวนสมาชิกที่กู้เงินกองทุนร้อยละ 72.7 ของจำนวนผู้กู้ทั้งหมดได้เงินกู้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท

2) ผลกระทบโดยตรงพบว่า

1. จำนวนผู้ที่กู้เงินได้มีจำนวน 55 ราย(จากตารางที่ 7)
2. การขยายกิจการของผู้กู้ ผู้กู้ได้นำเงินที่กู้ไปซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดและซื้อ

ลูกวัวเพิ่ม

3) ผลกระทบทางอ้อม

1. กองทุนหมู่บ้านซัพพินแก้วมีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างยั่งยืนเพราะชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
2. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันในการทำงาน
3. ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาดโดยนำผลผลิตไปขายในเมืองและตำบล

ใกล้เคียง

2.2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้ เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านซัพพินแก้วประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเกษตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงทำให้การนำเงินที่กู้นั้นไปใช้นั้นไม่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจการ แต่ปัญหาที่เจอนั้นโดยส่วนมากจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่ถูกต้องตามฤดูกาลทำให้ได้ผลผลิตค่อนข้างน้อย

2) อาชีพหลักส่วนมากร้อยละ 98.2 ของจำนวนผู้ได้เงินกู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน โดยชาวบ้านในหมู่บ้านซัพพินแก้วได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวนเงิน 898,000 บาท จากจำนวนผู้กู้ 55 ราย(จากตารางที่ 7)

2) สถานที่นำเงินกู้มาก็เป็นที่ผู้กู้ประกอบอาชีพอยู่แล้วและวัตถุดิบก็สามารถหาได้จากหมู่บ้านใกล้เคียง

จุดเด่น

1. เนื่องจากหมู่บ้านซัปปินแก้วเป็นหมู่บ้านที่ค่อนข้างเล็กมีประชากรอยู่น้อยจึงทำให้เงินที่ประชาชนอื่นเรื่องขอู้ได้จำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง คือ เฉลี่ยคนละประมาณ 16,330 บาท ซึ่งเพียงพอต่อการนำไปลงทุน

2. ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่มีปัญหาในการทำงาน

จุดด้อย

ชาวบ้านขาดการได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานรัฐ ทำให้ขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำมาพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มผลผลิตในการทำงาน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่า ผู้ดูแลรายดำเนินกิจการตามแบบชาวบ้านที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่ครั้งปู่ ย่า ตา ยาย โดยไม่ค่อยได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เท่าที่ควร

2) การหาตลาดที่ดี ผู้ดูแลรายมีตลาดรองรับที่แน่นอน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรงชาวบ้านมีทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น คือ มีเงินทุนในการทำงานมากขึ้น เช่น มีทุนในการที่จะเช่าที่ในการปลูกข้าวโพดมากขึ้น

2) ผู้ดูแลขยายกิจการ เช่น การซื้อลูกวัวเพิ่มถึงแม้ว่ายังไม่ได้ผลในตอนนี้แต่ในอนาคตมีโอกาสมีกำไรที่สูง

3) เมื่อมีผลผลิตเพิ่มขึ้นดังนั้นการพึ่งพาตนเองได้มีโอกาเป็นไปได้อย่างสูง

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

ผู้ทำสารนิพนธ์เขียนสรุปสาระสำคัญของผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจในลักษณะกระบวนการ วิธีทำงาน

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้อาชีพทำไร่ข้าวโพด สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพทำไร่ข้าวโพดปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่

1. เมล็ดพันธุ์พืชที่ดี
2. การใช้ปุ๋ยในปริมาณที่พอเหมาะ
3. การได้น้ำในปริมาณที่พอเหมาะ

3.2 กระบวนการที่ดี ได้แก่

1. การเตรียมดินที่ดี
2. การหว่านเมล็ดพันธุ์ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
3. การเก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธี และ ใน เวลาที่เหมาะสม

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้าน

ผู้ทำสารนิพนธ์สรุปผลตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ

4.1 ผลที่เกิดจากตัวชี้วัดสถานะแวดล้อมระดับประเทศ คือ สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศโดยผลสำรวจกองทุนหมู่บ้านของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ สิ้นปี 2544 ระบุช่วยกระตุ้นจีดีพีได้ร้อยละ 0.8 แจกแจงส่วนใหญ่นำไปขยายกิจการและลงทุนใหม่ร้อยละ 67 ที่เหลือนำไปรีไฟแนนซ์หนี้เก่าร้อยละ 33 ซึ่งกองทุนหมู่บ้านไม่ใช่เรื่องใหม่เหมือนเงินฝิ่นที่เน้นให้ประชาชนใช้จ่าย เผยการลงทุนกระจุกในภาคเกษตรเป็นหลัก

4.2 ผลที่เกิดขึ้นจากตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น คือ สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของหมู่บ้านโดยชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง ทำให้มีเงินที่จะนำมาซื้อ ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตได้มากขึ้น

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

5.1 การบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า หมู่บ้านซับหินแก้วมีความเข้มแข็งในระดับปานกลางซึ่งดูได้จากการสรุปผลความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งได้สรุปไว้ในพร. 7 ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการสุ่มถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 50 ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซับหินแก้ว และการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และจากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุก ๆ เดือน ทำให้ทราบข้อมูลได้อย่างที่แท้จริง

5.2 การบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด พบว่า ตรงตามความต้องการของทางรัฐบาลที่กระจายเม็ดเงินสู่สังคมรากหญ้าซึ่งดูได้จากจำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านโดยส่วนใหญ่นำไปทำเป็นอาชีพเสริมจากอาชีพหลัก หรือบางส่วนนำไปเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการทำให้มีเงินเพิ่มขึ้นสามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้ และเงินส่วนที่เหลือยังสามารถนำมาเก็บออมได้อีกด้วย

ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์ คือ

1) การให้ความร่วมมือของชาวบ้านหมู่บ้านชัยหินแก้ว และการติดตามข่าวสารกองทุนหมู่บ้านของผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและนำมาปฏิบัติอย่างถูกต้อง ทำให้ไม่มีอุปสรรคในการดำเนินงานมากนัก

2) การติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ และ หน่วยงานอื่น ๆ อีก ซึ่งได้แนะนำวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอย่างถูกต้อง

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ คือ

1) การนำเงินที่ขอกู้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ในด้านอื่นที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งก็เป็นเพียงส่วนน้อย

2) บางครั้งการทำงานของหน่วยงานรัฐบาลต้องเป็นไปตามระเบียบขั้นตอนทำให้การดำเนินงานค่อนข้างช้า ซึ่งทำให้บางครั้งผู้นำชุมชนต้องจัดการแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปก่อน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านชัย
หินแก้ว สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สรุป อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อทราบถึงความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2. วิธีการดำเนินการ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บโดยตรงจากการสำรวจพื้นที่ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์คือ
ใช้ บร. ทั้ง 12 ชุด

บร.1	คือ	แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
บร.2	คือ	แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
บร.3	คือ	แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
บร.4	คือ	แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
บร.5	คือ	แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
บร.6	คือ	แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
บร.7	คือ	แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
บร.8	คือ	โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
บร.9	คือ	แบบบันทึกการสัมภาษณ์
บร.10	คือ	แบบสรุปบทเรียนชุมชน
บร.11	คือ	แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
บร.12	คือ	การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ข้อมูลจากส่วนราชการ, เอกชน, ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นตัวเลข โดยที่คำถาม สมมติฐาน กรอบแนวคิดและวิธีการวิจัยได้รับการออกแบบและกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

เชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เรื่องเล่าและคุณลักษณะต่างๆ ในเชิงลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข ซึ่งให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับกรอบคำถาม แนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความจริงให้มากที่สุด

3) การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์ ซึ่งเขียนขึ้นตามกรอบข้อกำหนดของ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต “การจัดการและการประเมินโครงการ” ของสถาบันราชภัฏ นครราชสีมา พ.ศ. 2544

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อทราบถึงความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งหมู่บ้านชั้นหินแก้วมีความเข้มแข็งในระดับปานกลางซึ่งดูได้จากการสรุปผลความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งได้สรุปไว้ในปร. 7 ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการสุ่มถามกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 50 ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชั้นหินแก้ว และการให้ความร่วมมือในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและจากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุก ๆ เดือน ทำให้ทราบข้อมูลได้อย่างที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อทราบผลการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดซึ่งกองทุนหมู่บ้านชั้นหินแก้ว เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นซึ่งก็ตรงตามความต้องการของทางรัฐบาลที่กระจายเม็ดเงินสู่ตัวคนรากหญ้าซึ่งดูได้จากจำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านโดยส่วนใหญ่นำไปทำเป็นอาชีพเสริมจากอาชีพหลัก หรือบางส่วนนำไปเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการทำให้มีเงินเพิ่มขึ้น สามารถนำมาใช้จ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้ และเงินส่วนที่เหลือยังสามารถนำมาเก็บออมได้อีกด้วย โดยการให้ความร่วมมือของชาวบ้านหมู่บ้านชั้นหินแก้ว และการติดตามข่าวสารกองทุนหมู่บ้านของผู้นำชุมชนอย่างใกล้ชิด ทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและนำมาปฏิบัติอย่างถูกวิธี ทำให้ไม่มีอุปสรรคในการดำเนินงานมากนัก และจากการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอ และ หน่วยงานอื่น ๆ อีก ซึ่งได้แนะนำ

วิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอย่างถูกวิธีและได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้
 เรื่องการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเป็นเรื่องที่ไม่ยากสำหรับชาวบ้านหมู่บ้านจับหินแก้ว

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประสบการณ์ของคนในหมู่บ้านที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2.1.2 เกิดความสามัคคีกันมากขึ้น โดยการที่คนในหมู่บ้านมีกิจกรรมที่จะต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำเพื่อความเข้มแข็งของหมู่บ้านตนเอง

2.1.3 เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการที่คนในหมู่บ้านมีแหล่งเงินทุนในการกู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริมจากอาชีพหลักทำให้มีรายได้มากขึ้นส่งผลต่อภาพเศรษฐกิจโดยรวม

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 คนในหมู่บ้านยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลานาน

2.2.2 เนื่องจากคนในหมู่บ้านเป็นคนที่มีความรู้ค่อนข้างน้อย คือ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับประถมศึกษาทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นได้ทันที่ซึ่งต้องทำการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐซึ่งบางครั้งก็เกิดการล่าช้า

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชนโดยผู้นำชุมชนต่าง ๆ จะมีการประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นการประชุมที่มีบันทึกตาสถาของแต่ละหมู่บ้านจัดการประชุมขึ้นตามแบบ บร. ต่าง ๆ หรือจะเป็นการประชุมที่ทางหน่วยงานรัฐบาลจัดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวิธีการทำงานซึ่งกันและกันและอาจจะพบวิธีการทำงานที่แปลกใหม่ออกไปเพื่อนำไปใช้ในการทำงานของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพของท้องถิ่นตนเอง

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิภาพ การอยู่ในชุมชนอย่างมีสันติ ซึ่งเป็นการเขียนตัวชี้วัดที่แตกต่างไปจากตัวชี้วัดใน บร. 2 และเปรียบเทียบกับใน บร. 7

5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเก่า

5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน ฯ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไม่ตรงกับความเป็นจริง และไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 คณะกรรมการยังขาดความรู้ความเข้าใจในการในการทำบัญชี

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการบางส่วนยังไม่ค่อยมีความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุน ทำให้บางครั้งการทำงานผิดพลาดไม่ถูกต้องจึงควรที่จะมีหน่วยงานของรัฐจัดการอบรมให้ความรู้และเข้าไปดูแลใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สมาชิกบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในหมู่บ้านควรทำการประชาสัมพันธ์และอธิบายถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ และจัดกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ภายในหมู่บ้านขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน
สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ
จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการ จัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหาร
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2544. กรุงเทพฯ ๑ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านซับหินแก้ว. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
บ้านซับหินแก้ว. นครราชสีมา.
- เจลีเยว บุรีภักดี และคณะ. 2545 ชุดวิชาการนิพนธ์. กรุงเทพฯ ๑ : สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนัก
งานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวง
มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, สำนักงาน. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
การจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : บริษัท เอส.
อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์.
- บุญธรรม จิตตอนันต์. 2540. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ๑ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.